

Analýza vplyvov na životné prostredie

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené a aký bude ich vplyv ?

Návrh zákona bude mať pozitívny vplyv na zlepšovanie životného prostredia v Slovenskej republike (SR).

- a) § 4 ods. 1 pís. g) zákona č. 587/2004 Z. z. – zmena znenia pôvodného ustanovenia na nové, navrhované znenie „*Prostriedky fondu možno poskytnúť a použiť na odvod do príjmov štátneho rozpočtu na plnenie cieľov stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky v príslušnom rozpočtovom roku*“

Návrh zákona upravuje ustanovenie § 4 ods. 1 pís. g) zákona o EF, aby bolo možné prostriedky fondu poskytnúť a použiť na odvod do príjmov štátneho rozpočtu výlučne na plnenie cieľov stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky, čo je hlavným poslaním Environmentálneho fondu. Tieto prostriedky sa podľa aktuálneho znenia zákona mohli použiť na odvod do príjmov štátneho rozpočtu bez stanovenia povinnosti využiť tieto prostriedky výlučne na environmentálny účel. Poskytovanie a použitie prostriedkov Environmentálneho fondu musí byť v súlade s prioritami a cieľmi stratégie štátnej environmentálnej politiky schválenej vládou Slovenskej republiky. Účelom tejto zmeny je zabezpečenie vyššieho príjmu pre oblasť environmentálnej politiky, čo bude mať dlhodobý pozitívny vplyv na životné prostredie SR.

- b) § 4 ods. 1 písm. s) zákona č. 587/2004 Z. z. – zmena znenia ustanovenia na nové, navrhované znenie „*Prostriedky fondu možno poskytnúť a použiť na úhradu zvýšených nákladov na ochranu lesov pred šírením škodlivých činiteľov*“

Návrh zákona upravuje znenie ustanovenia § 4 ods. 1 písm. s) zákona č. 587/2004 Z. z. tak, aby bolo možné prostriedky fondu poskytnúť a použiť na úhradu zvýšených nákladov na ochranu lesov pred šírením škodlivých činiteľov s odkazom na § 28 ods. 3 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch (ďalej len „zákon o lesoch“).

Úprava znenia ustanovenia § 4 ods. 1 písm. s) zákona č. 587/2004 Z. z. vyplynula

- (i) z potreby zosúladenia znenia tohto ustanovenia so znením súvisiacich právnych predpisov, konkrétne ustanovenia § 28 ods. 3 zákona o lesoch;
- (ii) z požiadavky, aby bolo možné v zmysle uvedeného ustanovenia požiadať nielen o financovanie zvýšených nákladov za vykonanie opatrení na zabránenie nadmerného šírenia a premnoženia škodcov, ktoré vznikli z dôvodu zákazu vykonania opatrení na ochranu lesov vyplývajúcich z osobitného zákona, všeobecne záväzného predpisu vydaného na jeho vykonanie alebo z rozhodnutia vydaného na jeho základe v dotknutom území (ďalej len „zvýšených nákladov“), ale aj o refinancovanie týchto zvýšených nákladov. Dôvodom je potreba reagovať na zabránenie nadmerného šírenia a premnoženia škodcov v lesoch v zmysle § 28 ods. 3 zákona o lesoch, bez zbytočného odkladu. Nie je účelné, aby opatrenia v zmysle § 28 ods. 3 zákona o lesoch bolo možné začať realizovať až po poskytnutí finančných prostriedkov na tento účel z Environmentálneho fondu. V nevyhnutných prípadoch Požadovaná zmena teda vyplýva z povahy potreby reagovať na potrebu ochrany lesov pred škodcami v zmysle § 28 ods. 3 zákona o lesoch bez zbytočného odkladu a následne žiadať o refinancovanie zvýšených nákladov Environmentálny fond, ktorý má na tento účel vyčlenené finančné prostriedky.

Účelom tejto zmeny je zefektívnenie procesu poskytovania finančných prostriedkov z Environmentálneho fondu na vyššie uvedený účel, čo bude mať dlhodobý pozitívny vplyv na životné prostredie SR.

- c) § 4 ods. 1 písm. al) zákona č. 587/2004 Z. z. – doplnenie nového ustanovenia, ktorého navrhované znenie nasledovne: „*Prostriedky fondu možno poskytnúť a použiť na ochranu a starostlivosť o životné prostredie na území národných parkov a zlepšenie kvality života obyvateľov obcí, ktorých katastrálne územia sú v národných parkoch a podporu trvalo udržateľného rozvoja týchto obcí.*“

V zmysle § 19 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“) národné parky tvoria najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti. Práve z uvedeného dôvodu by obce, ktorých katastrálne územia zasahujú do národných parkov, mali byť reprezentatívnymi sídlami z hľadiska viacerých aspektov životného prostredia. V týchto obciach by mali byť podporované aktivity pre zlepšenie kvality životného prostredia na ich území (napr. podpora infraštruktúry vybavenosti obcí, zníženie svetelného znečistenia, podpora spracovania rozvojových dokumentov a štúdií, podpora informačných centier zameraných na národné parky, podpora

udržateľných foriem mäkkého turizmu, programy environmentálneho vzdelávania, osvetu, praktická starostlivosť a manažment osobitne chránených častí prírody a krajiny, spolufinancovanie projektov podporených z európskych štrukturálnych fondov a pod.).

Strednodobým cieľom vyplývajúcim o.i. aj z programového vyhlásenia vlády 2021-2024, je realizácia zonácií národných parkov, ktorou sa zabezpečí ich účinná ochrana s ohľadom na medzinárodné kritériá IUCN. Rozsah zón bez ľudských zásahov bude totožný s 5. stupňom ochrany prírody a bude tvoriť najmenej 50 % rozlohy územia. V zmysle § 19 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z., cieľom ochrany národného parku je zachovanie alebo postupná obnova prirodzených ekosystémov vrátane zabezpečenia nerušeného priebehu prírodných procesov najmenej na troch štvrtinách územia národného parku. Tento cieľ sa zabezpečuje zonáciou národného parku (§ 30 ods. 3 uvedeného zákona). Taktiež uznesením vlády SR 87/2019 schválená Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030) – Zelenšie Slovensko¹ stanovuje, že jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha po prehodnotení do roku 2024 dosiahne do roku 2025 50 % celkovej rozlohy každého národného parku manažmentovej kategórie II. chránených území podľa IUCN a 75 % tejto rozlohy do roku 2030.

Zvyšovanie výmery bezzásahových území v nadväznosti na vyššie uvedené legislatívne podmienky, ako aj politické záväzky, bude znamenať stratu pre rozpočet obcí. Časť príjmov miest a obcí je generovaných práve z daní z nehnuteľností. V prípade, že sa budú rozširovať bezzásahové zóny, bude to znamenať, že samosprávy prídu o príjmy z daní z týchto pozemkov. Ak by boli tieto straty hradené zo štátneho rozpočtu, strata obcí by bola nulová.

Zámerom a cieľom doplnenia vyššie uvedeného nového účelu do zákona č. 587/2004 Z. z., je zabezpečenie nového zdroja financovania obcí, ktorých katastrálne územia zasahujú do národných parkov, a ktoré v dôsledku vyššie uvedených legislatívnych zmien pocítia výrazný úbytok na príjmoch z dane nehnuteľnosti (§ 6 ods. 1 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov).

Navrhovaná zmena bude mať dlhodobý pozitívny vplyv na životné prostredie.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

Realizáciou návrhu zákona sa nepredpokladá žiadny priamy vplyv na chránené územia. Pri nepriamych vplyvoch sa očakáva pozitívny vplyv.

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

Nepredpokladajú sa vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice.

5.4 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

Realizáciou návrhu zákona sa nepredpokladajú žiadne negatívne vplyvy na životné prostredie.

¹ https://www.minzp.sk/files/iep/03_vlastny_material_envirostrategia2030_def.pdf